

RÅDETS DIREKTIV 2003/81/EF

af 29. april 2004

om udstedelse af opholdstilladelser til tredjelandstatsborgere, der har været ofre for menneskehandel, eller som er indrejst som led i ulovlig indvandring, og som samarbejder med de kompetente myndigheder

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 63, nr. 3),

under henvisning til forslag fra Kommissionen ⁽¹⁾,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet ⁽²⁾,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg ⁽³⁾,

efter høring af Regionsudvalget, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Udarbejdelsen af en fælles indvandringspolitik, herunder fastsættelse af betingelserne for indrejse og ophold for udlændinge samt foranstaltninger til bekæmpelse af ulovlig indvandring, er en af faktorerne i Den Europæiske Unions målsætning om indførelse af et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed.
- (2) Det Europæiske Råd fastslog på sit særlige møde i Tammerfors den 15. og 16. oktober 1999 sin vilje til at bekæmpe ulovlig indvandring, hvor den begynder, navnlig ved en målrettet indsats mod personer, som er involveret i menneskesmugling og økonomisk udnyttelse af migranter. Det opfordrede medlemsstaterne til at rette deres indsats mod at afsløre og optræve de kriminelle organisationer, samtidig med at ofrenes rettigheder sikres.
- (3) Et bevis på, at dette fænomen giver anledning til stadig mere bekymring på internationalt plan, er, at De Forenede Nationers (FN) Generalforsamling har vedtaget en konvention om bekæmpelse af grænseoverskridende organiseret kriminalitet suppleret af en protokol om forebyggelse, bekæmpelse og retsforfølgning af menneskehandel, særlig handel med kvinder og børn, og en protokol om bekæmpelse af menneskesmugling til lands, ad søvejen og ad luftvejen. De blev undertegnet af Fællesskabet og de 15 medlemsstater i december 2000.
- (4) Dette direktiv berører ikke den beskyttelse, der indrømmes flygtninge, personer omfattet af subsidiær beskyttelse og personer, der ansøger om international beskyttelse ifølge den internationale ret vedrørende flygtninge, og heller ikke øvrige menneskeretlige instrumenter.

(5) Dette direktiv berører ikke andre bestemmelser om beskyttelse af ofre, vidner eller særligt udsatte personer. Det berører heller ikke medlemsstaternes ret til at indrømme humanitær opholdstilladelse eller opholdstilladelse med anden begrundelse.

(6) Direktivet overholder de grundlæggende rettigheder og de principper, der bl.a. er fastsat i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

(7) Medlemsstaterne bør anvende dette direktiv uden forskelsbehandling på grund af køn, race, farve, etnisk eller social oprindelse, genetiske anlæg, sprog, religion eller tro, politiske eller andre anskuelser, tilhørsforhold til et nationalt mindretal, formueforhold, fødsel, handicap, alder eller seksuel orientering.

(8) På europæisk plan har man vedtaget Rådets direktiv 2002/90/EF af 28. november 2002 om definition af hjælp til ulovlig indrejse og transit samt ulovligt ophold ⁽⁴⁾ og Rådets rammeafgørelse 2002/629/RIA af 19. juli 2002 om bekæmpelse af menneskehandel ⁽⁵⁾ for at styrke forebyggelsen og bekæmpelsen af ovennævnte lovovertrædelser.

(9) Der indføres med dette direktiv en opholdstilladelse for ofre for menneskehandel eller, hvis en medlemsstat beslutter at udvide direktivets anvendelsesområde, for tredjelandstatsborgere, der er indrejst som led i ulovlig indvandring, og for hvem opholdstilladelsen er så attraktiv, at de pågældende vælger at samarbejde med de kompetente myndigheder, samtidig med at visse betingelser skal sikre mod misbrug.

(10) I den forbindelse er det nødvendigt at opstille betingelserne for udstedelsen af en opholdstilladelse, betingelserne for ophold og de situationer, der fører til nægtelse af forlængelse og inddragelse. Ret til ophold i henhold til dette direktiv er betinget og af foreløbig karakter.

(11) De pågældende tredjelandstatsborgere bør oplyses om muligheden for at få en sådan opholdstilladelse, og at der indrømmes en betænkningstid. Denne betænkningstid bør give de pågældende mulighed for fuldt oplyst at beslutte, om de ønsker at samarbejde med de kompetente myndigheder, herunder politiet, anklage- og retsmyndighederne (i betragtning af de risici, dette medfører), således at der bliver tale om et frit og derfor mere effektivt samarbejde.

⁽¹⁾ EFT C 126 E af 28.5.2002, s. 393.

⁽²⁾ Udtalelse af 5.12.2002 (endnu ikke offentliggjort i EUT).

⁽³⁾ EFT C 221 af 17.9.2002, s. 80.

⁽⁴⁾ EFT L 328 af 5.12.2002, s. 17.

⁽⁵⁾ EFT L 203 af 1.8.2002, s. 1.

- (12) De pågældende tredjelandstatsborgere bør på grund af deres udsatte stilling ydes bistand i henhold til dette direktiv. Denne bistand bør give dem mulighed for at restituere sig og undslippe indflydelse fra de personer, der har begået lovovertrædelserne. Den lægebehandling, der ydes tredjelandstatsborgere, som er omfattet af dette direktiv, omfatter om nødvendigt også psykoterapeutisk behandling.
- (13) Beslutningen om at udstede en opholdstilladelse for mindst seks måneder eller forlænge den skal træffes af de kompetente myndigheder, som bør tage i betragtning, om de relevante betingelser er opfyldt.
- (14) Dette direktiv bør ikke berøre de aktiviteter, de kompetente myndigheder udfører som led i alle faser af den relevante nationale sagsbehandling, navnlig efterforskningen af de pågældende lovovertrædelser.
- (15) Medlemsstaterne bør overveje at give tilladelse til ophold med andre begrundelser i overensstemmelse med deres nationale lovgivning til tredjelandstatsborgere, der kan være omfattet af dette direktiv, men som ikke eller ikke længere opfylder betingelserne heri, samt til medlemmerne af de pågældendes familie eller til personer, der behandles som medlemmer af de pågældendes familie.
- (16) For at give de pågældende tredjelandstatsborgere mulighed for at opnå uafhængighed og ikke falde tilbage i det kriminelle netværk bør indehavere af den tidsbegrænsede opholdstilladelse på de i dette direktiv fastsatte betingelser kunne få adgang til arbejdsmarkedet og til almen uddannelse og erhvervsuddannelse. Medlemsstaterne skal, når de giver indehavere af en opholdstilladelse adgang til erhvervsuddannelse og almen uddannelse, navnlig tage hensyn til opholdets formodede varighed.
- (17) De pågældende tredjelandstatsborgeres deltagelse i programmer og -ordninger, der allerede findes, eller som oprettes, bør bidrage til, at de igen får et normalt socialt liv.
- (18) Hvis de pågældende tredjelandstatsborgere indgiver ansøgning om en anden type opholdstilladelse, træffer medlemsstaterne afgørelse i henhold til de almindelige retsregler på udlændingeområdet. Ved behandlingen af en sådan ansøgning bør medlemsstaterne tage hensyn til, at de pågældende tredjelandstatsborgere fik udstedt opholdstilladelsen i medfør af dette direktiv.
- (19) Medlemsstaterne bør med henblik på gennemførelsen af dette direktiv give Kommissionen de oplysninger, der er blevet afdækket inden for rammerne af arbejdet med indsamling og behandling af statistiske oplysninger vedrørende spørgsmål på området retlige og indre anliggender.
- (20) Målet med dette direktiv, nemlig at indføre en opholdstilladelse for de pågældende tredjelandstatsborgere, der samarbejder i kampen mod menneskehandel, kan ikke i

tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne og kan derfor på grund af handlingens omfang bedre gennemføres på fællesskabsplan; Fællesskabet kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, jf. traktatens artikel 5. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå dette mål.

- (21) I medfør af artikel 1 og 2 i protokollen om Det Forenede Kongeriges og Irlands stilling, der er knyttet som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, deltager disse stater ikke i vedtagelsen af dette direktiv og er derfor ikke bundet af det og skal ikke anvende det, medmindre andet følger af protokollens artikel 4.
- (22) I medfør af artikel 1 og 2 i protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, deltager Danmark ikke i vedtagelsen af dette direktiv, som ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Danmark —

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

KAPITEL I

GENERELLE BESTEMMELSER

Artikel 1

Formål

Formålet med dette direktiv er at fastlægge betingelserne for udstedelse af tidsbegrænsede opholdstilladelser, afhængig af varigheden af den relevante nationale sagsbehandling, til tredjelandstatsborgere, der samarbejder med henblik på bekæmpelse af menneskehandel og ulovlig indvandring.

Artikel 2

Definitioner

I dette direktiv forstås følgende ved:

- a) »tredjelandstatsborger«: enhver person, der ikke har unionsborgerskab i henhold til traktatens artikel 17, stk. 1
- b) »ulovlig indvandring«: dækker tilfælde, der f.eks. er omhandlet i artikel 1 og 2 i direktiv 2002/90/EF
- c) »menneskehandel«: dækker tilfælde, der f.eks. er defineret i artikel 1, 2 og 3 i rammeafgørelse 2002/629/RIA
- d) »foranstaltning til fuldbyrdelse af en afgørelse om udsendelse«: enhver foranstaltning truffet af en medlemsstat med henblik på fuldbyrdelse af en afgørelse truffet af de kompetente myndigheder om udsendelse af en tredjelandstatsborger

- e) »opholdstilladelse«: enhver tilladelse udstedt af en medlemsstat, der giver en tredjelandstatsborger, der opfylder betingelserne i dette direktiv, tilladelse til at tage lovligt ophold på dens område
- f) »uledsagede mindreårige«: tredjelandstatsborgere under 18 år, der ankommer til en medlemsstats område uden at være ledsaget af en voksen, som i henhold til lov eller sædvane har ansvaret for dem, så længe en sådan person ikke reelt har påtaget sig ansvaret for dem, eller mindreårige, der efterlades uledsagede efter indrejsen på en medlemsstats område.

Artikel 3

Anvendelsesområde

1. Medlemsstaterne anvender dette direktiv på tredjelandstatsborgere, der er eller har været ofre for forbrydelser i forbindelse med menneskehandel, uanset om de er indrejst ulovligt på medlemsstaternes område.
2. Medlemsstaterne kan anvende dette direktiv på tredjelandstatsborgere, som er indrejst som led i ulovlig indvandring.
3. Dette direktiv finder anvendelse på de berørte tredjelandstatsborgere, der har nået den myndighedsalder, der er fastsat i den pågældende medlemsstats lovgivning.

Uanset ovenstående kan medlemsstaterne beslutte at anvende dette direktiv på mindreårige på de betingelser, der er fastsat i den nationale lovgivning.

Artikel 4

Gunstigere bestemmelser

Dette direktiv forhindrer ikke, at medlemsstaterne kan vedtage eller bibeholde gunstigere bestemmelser for de personer, der er omfattet af dette direktiv.

KAPITEL II

PROCEDURE FOR UDSTEDELSE AF OPHOLDSTILLADELSE

Artikel 5

Meddelelse af oplysninger til de berørte tredjelandstatsborgere

Hvis medlemsstaternes kompetente myndigheder mener, at en tredjelandstatsborger kan være omfattet af dette direktiv, underretter de den pågældende om de muligheder, der tilbydes i medfør af dette direktiv.

Medlemsstaterne kan beslutte, at sådanne oplysninger også kan formidles af ikke-statslige organisationer eller sammenslutninger, som den pågældende medlemsstat specifikt har udpeget.

Artikel 6

Betænkningstid

1. Medlemsstaterne sikrer, at de berørte tredjelandstatsborgere indrømmes en betænkningstid, således at de får mulighed for at restituere sig og undslippe indflydelse fra de personer, der har begået lovovertrædelserne, for at de kan træffe en kvalificeret beslutning om, hvorvidt de ønsker at samarbejde med de kompetente myndigheder.

Varigheden af og begyndelsen på den periode, der er omhandlet i første afsnit, fastlægges i overensstemmelse med national lovgivning.

2. I betænkningstiden og i afventning af de kompetente myndigheds afgørelse har de berørte tredjelandstatsborgere adgang til den behandling, der er omhandlet i artikel 7, og en eventuel afgørelse om udsendelse vil ikke kunne fuldbyrdes.

3. Betænkningstiden giver ikke opholdsret i medfør af dette direktiv.

4. Medlemsstaten kan på et hvilket som helst tidspunkt bringe betænkningstiden til ophør, hvis de kompetente myndigheder har fastslået, at den pågældende aktivt, frivilligt og på eget initiativ på ny har taget kontakt til gerningsmændene til de lovovertrædelser, der er omhandlet i artikel 2, litra b) og c), eller af hensyn til den offentlige orden og beskyttelsen af den nationale sikkerhed.

Artikel 7

Behandling, der kan ydes før opholdstilladelsen udstedes

1. Medlemsstaterne sikrer, at de berørte tredjelandstatsborgere, som ikke råder over tilstrækkelige midler, tilbydes en levestandard, der er tilstrækkelig til, at de kan sørge for deres underhold og få adgang til akut lægebehandling. De varetager de mest udsatte personers særlige behov, herunder om nødvendigt, og for så vidt der er hjemmel herfor i national lovgivning, psykologhjælp.

2. Medlemsstaterne tager passende hensyn til de berørte tredjelandstatsborgeres behov for sikkerhed og beskyttelse ved anvendelsen af dette direktiv, i overensstemmelse med national lovgivning.

3. Medlemsstaterne stiller om nødvendigt oversættere og tolke til rådighed for de berørte tredjelandstatsborgere.

4. Medlemsstaterne kan yde de berørte tredjelandstatsborgere gratis retshjælp i overensstemmelse med betingelserne i national lovgivning, hvis denne åbner mulighed herfor.

Artikel 8

Udstedelse og forlængelse af opholdstilladelsen

1. Efter udløbet af betænkningstiden eller tidligere, hvis de kompetente myndigheder anser den berørte tredjelandstatsborger for allerede at have opfyldt den betingelse, der er nævnt i litra b), tager medlemsstaten stilling til, om:

- det er hensigtsmæssigt at forlænge den pågældendes ophold på dens område af hensyn til efterforskningen eller de retlige procedurer, og
- om den pågældende klart har givet udtryk for at ville samarbejde, og
- om den pågældende har afbrudt enhver forbindelse til de formodede gerningsmænd bag de strafbare forhold, der er defineret i artikel 2, litra b) og c).

2. Med forbehold af hensynet til den offentlige orden og beskyttelsen af den nationale sikkerhed forudsætter udstedelse af opholdstilladelsen, at betingelserne i stk. 1 er opfyldt.

3. Opholdstilladelsen er med forbehold af bestemmelserne om inddragelse i artikel 14 gyldig i mindst seks måneder. Den forlænges, hvis betingelserne i stk. 2 i denne artikel fortsat er opfyldt.

KAPITEL III

BEHANDLING AF INDEHAVERE AF OPHOLDSTILLADELSE

Artikel 9

Behandling efter udstedelsen af en opholdstilladelse

1. Medlemsstaterne sikrer, at indehavere af en opholdstilladelse, der ikke råder over tilstrækkelige midler, som et minimum modtager den behandling, som er omhandlet i artikel 7.

2. Medlemsstaterne sørger for nødvendig lægehjælp eller anden form for bistand til de berørte tredjelandstatsborgere, der ikke råder over tilstrækkelige midler, og som har særlige behov, f.eks. gravide, handicappede eller ofre for seksuel vold eller andre former for vold, samt, hvis medlemsstaterne anvender muligheden i artikel 3, stk. 3, mindreårige.

Artikel 10

Mindreårige

Hvis medlemsstaterne anvender muligheden i artikel 3, stk. 3, gælder følgende bestemmelser:

- Medlemsstaterne skal ved anvendelsen af direktivet tage behørigt hensyn til barnets tarv. De skal sikre, at der

anvendes en passende procedure i betragtning af barnets alder og modenhed. De kan bl.a., hvis det er i barnets interesse, forlænge betænkningstiden.

- Medlemsstaterne sikrer, at mindreårige får adgang til uddannelsessystemet på samme betingelser som medlemsstatens egne statsborgere. Medlemsstaterne kan bestemme, at denne adgang begrænses til det offentlige uddannelsessystem.
- For så vidt angår tredjelandstatsborgere, som er uledsagede mindreårige, træffer medlemsstaterne de nødvendige foranstaltninger for at fastslå deres identitet, nationalitet og det forhold, at de er uledsagede. De træffer alle nødvendige foranstaltninger for hurtigst muligt at finde deres familie og træffer omgående de nødvendige foranstaltninger for at sikre dem retlig repræsentation, herunder om nødvendigt i forbindelse med en straffesag i overensstemmelse med national ret.

Artikel 11

Arbejde, erhvervsuddannelse og almen uddannelse

1. Medlemsstaterne fastsætter bestemmelserne for, hvornår indehavere af en opholdstilladelse skal have adgang til arbejdsmarkedet, erhvervsuddannelse og almen uddannelse.

En sådan adgang er begrænset til varigheden af opholdstilladelsen.

2. Betingelserne og fremgangsmåderne for at give adgang til arbejdsmarkedet, erhvervsuddannelse og almen uddannelse fastsættes af de kompetente myndigheder efter den nationale lovgivning.

Artikel 12

Programmer eller ordninger for de berørte tredjelandstatsborgere

1. Berørte tredjelandstatsborgere skal have adgang til programmer eller ordninger, der tilbydes af medlemsstaterne eller ikke-statslige organisationer eller sammenslutninger, der har særlige aftaler med medlemsstaterne, og som tager sigte på igen at give den pågældende et normalt socialt liv, herunder eventuelt deltagelse i kurser til forbedring af faglige kvalifikationer eller forberedelse af hjælp til tilbagevenden til hjemlandet.

Medlemsstaterne kan også tilbyde særlige programmer eller ordninger til de berørte tredjelandstatsborgere.

2. Hvis en medlemsstat beslutter at indføre og iværksætte programmerne eller ordningerne omhandlet i stk. 1, kan den gøre udstedelsen eller fornyelsen af opholdstilladelse betinget af deltagelse i disse programmer eller ordninger.

KAPITEL IV

AFSLAG PÅ FORLÆNGELSE SAMT INDDRAGELSE

Artikel 13

Afslag på forlængelse

1. En opholdstilladelse, der er udstedt i medfør af dette direktiv, forlænges ikke, hvis betingelserne i artikel 8, stk. 2, ikke længere er opfyldt, eller hvis en afgørelse truffet af de kompetente myndigheder har bragt de relevante procedurer til afslutning.

2. Når en opholdstilladelse, der er udstedt i medfør af dette direktiv, udløber, finder de almindelige udlænderregler anvendelse.

Artikel 14

Inddragelse

Opholdstilladelsen kan inddrages på ethvert tidspunkt, hvis betingelserne for udstedelsen ikke længere er opfyldt. Opholdstilladelsen kan navnlig inddrages i følgende tilfælde:

- a) hvis indehaveren aktivt, frivilligt og på eget initiativ har genoptaget kontakten til de personer, der mistænkes for at have begået lovovertrædelserne omhandlet i artikel 2, litra b) og c), eller
- b) hvis den kompetente myndighed mener, at ofrets samarbejde er svigagtigt eller at den pågældende anmeldelse er svigagtig eller uretmæssig, eller
- c) af hensyn til den offentlige orden og beskyttelsen af den nationale sikkerhed, eller
- d) når ofret ophører med at samarbejde, eller
- e) når de kompetente myndigheder beslutter at henlægge sagen.

KAPITEL V

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 15

Beskyttelsesklause

Dette direktiv finder anvendelse med forbehold af særlige nationale bestemmelser vedrørende beskyttelse af ofre og vidner.

Artikel 16

Rapporter

1. Senest den 6. august 2008 aflægger Kommissionen rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om gennemførelsen af dette direktiv i medlemsstaterne og foreslår eventuelle nødvendige ændringer. Medlemsstaterne tilsender Kommissionen alle oplysninger, der er relevante for udarbejdelsen af denne rapport.

2. Når den i stk. 1 nævnte rapport er forelagt, aflægger Kommissionen rapport mindst hvert tredje år til Europa-Parlamentet og Rådet om anvendelsen af direktivet i medlemsstaterne.

Artikel 17

Gennemførelse

Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 6. august 2006. De underretter straks Kommissionen herom.

Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

Artikel 18

Ikrafttrædelse

Dette direktiv træder i kraft på dagen for offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Artikel 19

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne i overensstemmelse med traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab.

Udfærdiget i Luxembourg, den 29. april 2004.

På Rådets vegne

M. McDOWELL

Formand